

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

(Ενδεικτικές απαντήσεις)

Α1.

Λάθος «ἴνα μή κατά πόλεις.....διωρισμένοι δικαίους»

Σωστό « ὥσπερ ἀγέλης συννόμου νόμῳ κοινῶ συντρεφομένης»

Λάθος «Οὐ γάρ, ὡς Ἀριστοτέλης συνεβούλευεν.... ὑπούλων τὴν ἡγεμονίαν»

Σωστό «οὓς τῷ λόγῳ μή συνῆγε τοῖς ὄπλοις βιαζόμενος»

Λάθος «προσέταξεν.....πονηρούς»

B1. Ο Πλούταρχος εξυμνεί τον Αλέξανδρο και διατυπώνει την άποψη πως αυτός με το έργο του έκανε πράξη τη θεωρητική σύλληψη του Ζήνωνα. Στόχος του Πλουτάρχου μάλλον ήταν να απαντήσει σε όσους υποτιμούσαν το έργο του Αλέξανδρου, θεωρώντας πως ήταν προϊόν συγκυριών και εύνοιας της τύχης. Κατά τον Πλούταρχο, αντίθετα, το μεγαλειώδες αυτό έργο ήταν προϊόν της αρετής, του οράματος και των ικανοτήτων ενός χαρισματικού και ανυπέβλητου ηγέτη.

Ένα πρώτο χαρακτηριστικό που αποδίδει ο Πλούταρχος στον Αλέξανδρο είναι η οικουμενικότητα, η επιβολή μιας οικουμενικής τάξης πραγμάτων (**κοινός άρμοστής**) με την προβολή της πεποίθησης πως με την εκστρατεία και τις ενέργειές του εκπλήρωνε μια θεϊκή αποστολή (ήκειν θεόθεν). Δηλαδή, ο Πλούταρχος θεωρούσε πως ο Αλέξανδρος οραματιζόταν ένα οικουμενικό κράτος στο οποίο όλοι οι λαοί θα ζούσαν ισότιμα και δεν θα αισθάνονταν κάποιοι ότι ήταν υποταγμένοι σε άλλους, πράγμα που θα γεννούσε εξεγέρσεις και συνωμοσίες από τη μία πλευρά, αλλά και τιμωρητικές συμπεριφορές από την πλευρά του κατακτητή.

Ένα δεύτερο χαρακτηριστικό του Αλεξάνδρου ,όπως διαφαίνεται, είναι η διαλλακτικότητά του, η τάση συμφιλίωσης όλων των λαών (διαλλακτής τῶν ὄλων). Ο ίδιος επιδιώκει την επέκταση και τη σταθεροποίηση της κυριαρχίας του με την ειρηνική ένταξη των φυλών και των λαών που συναντούσε κατά την εκστρατεία του, αλλά και τη χρήση της δύναμης των όπλων για όσους δεν έπειθε να ενωθούν μαζί του χωρίς αντίσταση (συνῆγε τοῖς ὄπλοις βιαζόμενος). Μάλιστα, η ενσωμάτωση των κατακτημένων λαών στο κράτος του επιδιωκόταν μέσα από ένα πρόγραμμα πολιτισμικής ομογενοποίησης με την ανάμειξη των ηθών και εθίμων, ώστε όλοι μαζί να συναποτελέσουν ένα αρμονικό σύνολο στο οποίο ο καθένας θα είχε τη θέση του, καθώς και την ενθάρρυνση ή οργάνωση μεικτών γάμων, οι οποίοι αποτέλεσαν ένα εποικοδομητικό μέσο για τη συμφιλίωση Ελλήνων και Περσών.

Έτσι, επικρατεί μια νέα αντίληψη για την πατρίδα, θεωρώντας ως πατρίδα τους την οικουμένη, και όχι μόνο την πόλη από την οποία προέρχονταν (πατρίδα μὲν τὴν οἰκουμένην). (βλ. Φάκελο Υλικού «πατρίς» και «οἰκουμένη»). Κατά την άποψη του Πλουτάρχου, ο Μέγας Αλέξανδρος έκανε πράξη τις αντιλήψεις αυτές. Χωρίς να υιοθετεί τις διχαστικές διδασκαλίες του δασκάλου του Αριστοτέλη, ο οποίος, απολύτως συντονισμένος με τις αξίες της παλιάς πόλης κράτους του, του δίδαξε ότι πρέπει να αντιμετωπίζει με διαφορετικό τρόπο τους Έλληνες σε σχέση με τους βαρβάρους, τους πρώτους ως ανθρώπους, ενώ τους δεύτερους ως ζώα ή φυτά. Αντιθέτως, σαν να αναμείγνυε μέσα σε μία κούπα φιλίας, «ὥσπερ ἓν κρατῆρι», ήθη συνήθειες και τρόπους ζωής προσπάθησε να υλοποιήσει ένα πρόγραμμα πολιτισμικής ομογενοποίησης. Με βάση αυτό το πρόγραμμα, η ιδιότητα του Έλληνα και του βαρβάρου δεν προσδιορίζεται από τα εξωτερικά στοιχεία της ζωής (ενδυμασία, οπλισμός...), αλλά από την ποιότητα του ανθρώπου.

B2. Τα δύο κείμενα , η Πολιτεία του Ζήνωνα («Καί μὴν ...τὸ ἔργον παρέσχεν») όπως περιγράφεται στο απόσπασμα του Πλουτάρχου και το παράλληλο κείμενο του Μάρκου Αυρήλιου συγκλίνουν στις απόψεις τους περί του ιδανικού κράτους .

1.Το ιδανικό κράτος ,όπως το σχεδίαζε ο Ζήνων, δεν αναγνωρίζει τους παλαιούς φραγμούς της εθνικότητας ή του ιστορικού κράτους .Αυτή η κοσμική αυτοκρατορία δεν νοείται ως πολιτική δύναμη αλλά ως πνευματική ενότητα γνώσης και βούλησης, η οποία περιοριζόταν εκ των πραγμάτων μόνο στους σοφούς (« πάντας ἀνθρώπους ἡγώμεθα δημότας καὶ πολίτας, εἷς δὲ βίος ἢ καὶ κόσμος, ὥσπερ ἀγέλης συννόμου νόμῳ κοινῶ συντρεφομένης»).Ο στωικός κοσμοπολιτισμός συνδέεται με τις ιδέες της αδελφότητας των ανθρώπων και της παγκόσμιας κοινότητας και οικουμένης .Σε αυτό συμφωνεί και ο Μάρκος Αυρήλιος καθώς θεωρεί ότι τα άτομα είναι το μέρος μιας κοινότητας που λειτουργεί ομαδικά και συλλογικά («Εἶμαι μέρος ενός συνόλου», «με συνδέει μια συγγένεια με τα ομοειδή μέρη»).

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ ΠΡΟΠΥΛΑΙΑ ΡΕΘΥΜΝΟ

2. Με τις παρομοιώσεις («ὥσπερ ἀγέλης συννόμου νόμῳ κοινῶ συντρεφομένης», ὥσπερ ὄναρ ἢ εἶδωλον εὐνομίας φιλοσόφου καὶ πολιτείας ἀνατυπωσάμενος») τονίζεται ὅτι αὐτὴ ἡ οἰκουμένη Πολιτεία θεμελιώνεται πάνω στον κοινὸ νόμο (βλ. Φάκελο Ὑλικού για εὐνομία και πολιτεία). Καὶ ὁ Μάρκος Αὐρήλιος συμφωνεῖ στην ἀναγκαιότητα του νόμου και της συμμόρφωσης σε αὐτόν («δεν θα πράξω τίποτε το ἀκοινώνητο, κι ἀκόμη περισσότερο, θα κατευθύνω κάθε μου παρόρμηση προς το κοινωνικὸ συμφέρον»).

B3.

- α. ἔνταση
- β. προαιρετική
- γ. κράση
- δ. πληθυσμοῦ
- ε. χρήσης

B4.

- 1. γ
- 2. α
- 3. β
- 4. α
- 5. α

Γ1. Οἱ επικεφαλῆς του στρατοπέδου στη Σάμο και κυρίως ὁ Θρασύβουλος, ὄντας πάντα ἀμετακίνητος στη γνώμη του (ὁ ὁποῖος εἶχε πάντοτε τὴν ἴδια ἀπόψη), ἀπὸ τὴ στιγμή που μετέβαλε τὸ καθεστῶς, με στόχο να ἀνακαλέσει ἀπὸ τὴν ἐξορία τὸν Ἀλκιβιάδη, τελικὰ σε μια συνέλευση ἔπεισε (γι' αὐτό) τὴν πλειοψηφία των στρατιωτῶν. Πράγματι, ὅταν αὐτοὶ υπερψήφισαν γιὰ τὸν Ἀλκιβιάδη δικαίωμα ἐπιστροφῆς και ἀμνηστία, ἔπλευσε προς τὸν Τισσαφέρνη και ἐπανεφέρε τὸν Ἀλκιβιάδη στη Σάμο, ἐπειδὴ θεωροῦσε ὡς μόνη σωτηρία να τοὺς ἀποσπάσει ὁ Ἀλκιβιάδης τὸν Τισσαφέρνη ἀπὸ τοὺς Πελοποννησίους.

Γ2. Ὁ Ἀλκιβιάδης, με ἐνέργειες κυρίως του Θρασυβούλου, ἐπανεῆλθε στο ἀθηναϊκὸ στρατόπεδο τῆς Σάμου ἀμνηστευμένος και συμμετέσχε σε συνέλευση των στρατιωτῶν. Εκεί πρωτοστάτησε και ἐπέμεινε -υπερβάλλοντας σχετικὰ με αὐτὴν- στην ἐπιρροή που ἀσκούσε στον Τισσαφέρνη γιὰ διαφόρους σκοποὺς. Ἀρχικὰ, ἤθελε να ἀσκήσει ἐκφοβιστικὴ ἐπίδραση στους ὀλιγαρχικούς που συνωμοτοῦσαν συστηματικὰ στην Ἀθήνα (ἴνα οἱ τε...διαλυθεῖεν), ὥστε να τοὺς ἀποθαρρύνει στις ἀντικαθεστωτικὲς του ἐνέργειες. Ἐπίσης, ἤθελε να ἀυξήσει τὸ κύρος του μεταξύ των στρατιωτῶν στη Σάμο (οἱ ἐν τῇ Σάμῳ... ἄγοιεν), ἀλλὰ και να τοὺς ἀναπτρώσει τὸ ἠθικὸ (καὶ αὐτοὶ θαρσοῖεν). Τέλος, σκόπευε και στο να διαβληθοῦν οἱ προθέσεις του Τισσαφέρνου στους ἐχθρούς, ὥστε να χάσουν τὶς ἐλπίδες στήριξής τοὺς ἀπὸ αὐτόν (οἱ τε πολέμοιοι...ἐκπίπτοιεν). Γιὰ τὴν ἐπίτευξη ὅλων των παραπάνω στόχων παρουσίαζε με υπερβολικὸ τρόπο τὴν ἐπιρροή του στον Τισσαφέρνη.

Γ3.α. πλήθεσι(ν), ἰδιωτέραν / ἰδιαιτέραν, πλεῖστα, ὑμᾶς αὐτάς, ὑπαρχόντων, ἐλπίδι

Γ3.β. πέπεικε, ἐψηφισμένων, πεπλευκῶς, κατῆχεν / καταγήοχεν

Γ4.α.

τά πράγματα : ἀντικείμενο στο ρῆμα «μετέστησε»

ἄδειαν : ἀντικείμενο στη μετοχή «ψηφισαμένων»

ὡς τὸν Τισσαφέρνη : ἐμπρόθετος ἐπιρρηματικὸς προσδιορισμὸς κατεύθυνσης σε πρόσωπο, στη μετοχή «πλεύσας»

ἐκκλησίας : ὑποκείμενο στη γενικὴ ἀπόλυτη μετοχή «γενομένης»

τῶν μελλόντων : ἐναρθρη ἐπιθετικὴ μετοχή, ὡς γενικὴ ἀντικειμενικὴ στο «ἐλπίδας»

οἴκοι : ἐπιρρηματικὸς προσδιορισμὸς τῆς στάσης σε τόπο στη μετοχή «οἱ...ἔχοντες»

τῷ Τισσαφέρνει : δοτικὴ ἀντικειμενικὴ στο «πολέμοιοι»

Γ4.β.

πλεύσας : ἐπιρρηματικὴ χρονικὴ μετοχή, συνημμένη στο ἐννοούμενο ὑποκείμενο «Θρασύβουλος» του ρήματος «κατῆγεν».

Μετατροπή : ἐπεὶ ἔπλευσεν